

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA.

Matèria: **Llengua castellana i literatura 4^t ESO PRAQ**

Introducció

El Departament de Llengua castellana i literatura de l'IES Port d'Alcúdia en el curs 2018 - 2019 està format pels mateixos membres del curs passat: Francisca Herrera Torres (cap de departament), Maria Àngels Mora Capllonch, Catalina Escalas Fornés i Francesc Bal.le Coll. En total el Departament assumirà 77 hores lectives setmanals distribuïdes d'aquesta manera:

Francisca Herrera Torres

Llengua castellana i literatura 2n ESO A(Desdoblament)	3 hores
Llengua castellana i literatura 3r ESO A	3 hores
Llengua castellana i literatura 3r ESO B	3 hores
Llengua castellana i literatura 3r ESO C	3 hores
Llatí 4t ESO	3 hores
Coordinació biblioteca	1 hores
Reducció lectiva majors de 55 anys	2 hores
Cap de Departament	3 hores

Maria Àngels Mora Capllonch

Llengua castellana i literatura 1r ESO A	3 hores
Tutoria 1r ESO A	3 hores
ASL 2n PMAR	9 hores
PRAQ 4t ESO	3,5 hores

Catalina Escalas Fornés

Llengua castellana i literatura 2n ESO A	3 hores
Llengua castellana i literatura 2n ESO B	3 hores
Llengua castellana i literatura 2n ESO C	3 hores
Llengua castellana i literatura 1r ESO C	3 hores
Llengua castellana i literatura 1r ESO D	3 hores
Tutoria 2n ESO B	3 hores

Francesc Bal.le Coll

Llengua castellana i literatura 4t ESO A	3,5 hores
Llengua castellana i literatura 4t ESO B	3,5 hores
Llengua castellana i literatura 4t ESO C	3,5 hores
Llengua castellana i literatura 2n ESO B (Desdoblament)	3 hores
Llengua castellana i literatura 2n ESO C (Desdoblament)	3 hores
Llengua castellana i literatura 1r ESO B	3 hores

Les 12 hores del desdoblament a 1r d'ESO seran assumides pel Departament d'Orientació. Ja vam expressar la nostra disconformitat tan a la direcció com a la memòria del curs passat perquè suposa mitja plaça més que podria assumir el nostre Departament. A més, consideram que els grup flexibles han funcionat molt bé als darrers anys i la distribució d'aquest curs de dos professors dins aula, essent un d'ells no especialista en la matèria, no ens garanteix els mateixos resultats.

Per a l'elaboració de la present programació s'ha seguit el Decret 34/2015, de 15 de maig (BOIB núm. 73, de 16 de maig de 2015), pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB núm. 73, de 16 de maig de 2015), amb especial atenció als articles del decret i a la part de Llengua castellana i literatura. A més, la Resolució del director general de Planificació, Ordenació i Centres de 31 d'octubre de 2017 per la qual s'aproven les instruccions per a la implantació dels programes de reforç de l'aprenentatge per a 4t d'ESO a partir del curs 2018-19.

1.- CONTINGUTS

BLOC 1. COMUNICACIÓ ORAL: ESCOLTAR I PARLAR
Continguts
<i>Escoltar</i> Comprensió, interpretació i valoració de textos orals en relació amb l'àmbit d'ús: àmbit personal, acadèmic, social i àmbit laboral. Comprensió, interpretació i valoració de textos orals en relació amb la finalitat que persegueixen: textos narratius, descriptius, instructius, expositius,

argumentatius i dialogats.

Observació i comprensió del sentit global de debats, col·loquis, entrevistes i converses espontànies de la intenció comunicativa de cada interlocutor i aplicació de les normes bàsiques que regulen la comunicació.

Parlar

Coneixement i ús progressivament autònom de les estratègies necessàries per a la producció de textos orals.

Coneixement, ús i aplicació de les estratègies necessàries per parlar en públic i dels instruments d'autoavaluació en pràctiques orals formals o informals.

Coneixement, comparació, ús i valoració de les normes de cortesia de la comunicació oral que regulen les converses espontànies i altres pràctiques discursives orals pròpies dels mitjans de comunicació. El debat.

BLOC 2. COMUNICACIÓ ESCRITA: LLEGIR I ESCRIURE

Continguts

Llegir

Coneixement i ús progressiu de tècniques i estratègies de comprensió escrita.

Lectura, comprensió, interpretació i valoració de textos escrits en relació amb l'àmbit personal, àmbit acadèmic, social i àmbit laboral.

Lectura, comprensió, interpretació i valoració de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats.

Actitud progressivament crítica i reflexiva davant la lectura.

Ús progressivament autònom dels diccionaris, de les biblioteques i de les tecnologies de la informació i la comunicació com a font d'obtenció d'informació.

Escriure

Coneixement i ús de les tècniques i estratègies per a la producció de textos escrits: planificació, obtenció de dades, organització de la informació, redacció i revisió.

Esriptura de textos propis de l'àmbit personal, acadèmic, social i laboral.

Esriptura de textos narratius, descriptius, instructius, expositius,

argumentatius i textos dialogats.

Interès per la composició escrita com a font d'informació i aprenentatge, com forma de comunicar les experiències i els coneixements propis, i com a instrument d'enriquiment personal i professional.

BLOC 3. CONEIXEMENT DE LA LLENGUA

Continguts

La paraula

Observació, reflexió i explicació dels valors expressius i de l'ús de les diferents categories gramaticals, amb especial atenció a l'adjectiu, als diferents tipus de determinants i als pronoms.

Observació, reflexió i explicació dels valors expressius i de l'ús de les formes verbals en textos amb diferent intenció comunicativa.

Observació, reflexió i explicació de l'ús expressiu dels prefixos i sufixos, reconeix aquells que tenen origen grec i llatí, i explica el significat que aporten a l'arrel lèxica i la seva capacitat per a la formació i creació de noves paraules.

Observació, reflexió i explicació dels diferents nivells de significat de paraules i expressions en el discurs oral o escrit.

Utilització de diccionaris i altres fonts de consulta, en paper i format digital, sobre la normativa i l'ús no normatiu de les paraules i interpretació de les informacions lingüístiques que proporcionen els diccionaris de la llengua: gramaticals, semàntiques, registre i ús.

Les relacions gramaticals

Observació, reflexió i explicació dels límits sintàctics i semàntics de l'oració simple i la composta, de les paraules que relacionen els diferents grups que en formen part i dels seus elements constitutius.

Coneixement, ús i valoració de les normes ortogràfiques i gramaticals, reconeixement del seu valor social i la necessitat de cenyir-s'hi en l'escriptura per obtenir una comunicació eficient.

El discurs

Observació, reflexió i explicació i ús dels trets característics que permeten

diferenciar i classificar els diferents gèneres textuais, amb especial atenció als discursos expositius i argumentatius.

Observació, reflexió i explicació de l'ús de connectors textuais i dels principals mecanismes de referència interna, tant gramaticals (substitucions pronominals) com lèxics (el·lipsi i substitucions mitjançant sinònims i hiperònims).

Les varietats de la llengua

Coneixement dels diferents registres i factors que incideixen en l'ús de la llengua en diferents àmbits socials i valoració de la importància d'utilitzar el registre adequat segons les condicions de la situació comunicativa.

BLOC 4. EDUCACIÓ LITERÀRIA

Continguts

Pla lector

Lectura lliure d'obres de la literatura espanyola, universal i la literatura juvenil com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement del món per aconseguir el desenvolupament dels propis gusts i interessos literaris i la seva autonomia lectora.

Introducció a la literatura a través dels textos.

Aproximació a les obres més representatives de la literatura espanyola dels segles XVIII, XIX i XX als nostres dies a través de la lectura i l'explicació de fragments significatius i, si és el cas, d'obres completes.

Creació

Redacció de textos d'intenció literària a partir de la lectura de textos del segle XX, a partir de les convencions formals del gènere seleccionat i amb intenció lúdica i creativa.

Consulta de fonts d'informació variades per dur a terme treballs i citació adequada d'aquestes fonts.

2.- OBJECTIUS ESPECÍFICS DE LÀREA

La matèria de Llengua castellana i literatura de l'educació secundària obligatòria té els objectius següents:

1. Valorar la llengua i la comunicació com a mitjà per a la comprensió del món dels altres i d'un mateix, per participar en la societat plural i diversa del segle XXI, per a l'entesa i la mediació entre persones de procedències, llengües i cultures diverses, evitant qualsevol tipus de discriminació i estereotips lingüístics.
2. Aconseguir la competència comunicativa oral i escrita en llengua castellana per comunicar-se amb els altres, per aprendre (en la cerca i l'elaboració d'informació i en la transformació dels coneixements), per expressar les opinions i concepcions personals, apropiat-se i transmetre les riqueses culturals i satisfer les necessitats individuals i socials.
3. Aconseguir la competència en llengua castellana com a vehicle de comunicació parlada o escrita, per a la construcció dels coneixements, per al desenvolupament personal i l'expressió i per a la participació en les creacions culturals.
4. Emprar amb autonomia i esperit crític els mitjans de comunicació social i les tecnologies de l'informació i la comunicació per obtenir, interpretar, elaborar i presentar en diferents formats informacions, opinions i sentiments diversos i per participar en la vida social.
5. Interaccionar, expressar-se i comprendre oralment o per escrit, de manera coherent i adequada als contextos acadèmic, social i cultural, i adoptar una actitud respectuosa i de cooperació.
6. Comprendre discursos orals i escrits en els diversos contextos de l'activitat acadèmica, social i cultural, valorar la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement d'un mateix i del món, i consolidar hàbits lectors.
7. Comprendre, interpretar i valorar textos orals i escrits de diferents àmbits, tot tenint en compte les finalitats i les situacions en què es produeixen i els elements verbals i no verbals que intervenen en la seva recepció.
8. Comprendre i crear textos literaris emprant els coneixements bàsics sobre les convencions dels gèneres, els temes i motius de la tradició literària i els recursos estilístics, i valorar així el coneixement del patrimoni literari com una manera de simbolitzar l'experiència individual i col·lectiva.
9. Aplicar de manera reflexiva els coneixements sobre el funcionament de la llengua i les normes d'ús lingüístic per comprendre i produir missatges orals i escrits amb adequació, coherència, cohesió i correcció.
10. Conèixer la realitat plurilingüe de les Illes Balears, d'Espanya i del món actual, i

valorar les varietats de la llengua i la diversitat lingüística del món com una riquesa cultural i personal.

11. Manifestar una actitud receptiva, interessada i de confiança en la pròpia capacitat d'aprenentatge i d'ús de les llengües i participar activament en el control i avaluació del propi aprenentatge i el dels altres.

12. Cercar, consultar, citar i aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos, tant de fragments com d'obres completes i d'altres fonts d'informació per adoptar una visió personal i crítica.

13. Usar tant les fonts impreses com les digitals per obtenir, seleccionar i transmetre informació i per produir treballs acadèmics amb rigor, claredat i coherència.

14. Reflexionar, reconèixer i analitzar els diferents nivells de la llengua (fonològic, ortogràfic, morfològic, sintàctic, lexicosemàntic i textual) i els elements que hi pertanyen per a la producció, recepció i autocorrecció de textos.

15. Identificar la intenció comunicativa dels missatges orals i escrits, i assenyalar els mecanismes de relació i estructura dins el text i entre el text i el seu context a fi de desenvolupar lectures crítiques dels missatges que hi apareixen.

16. Valorar la importància d'emprar el registre lingüístic adequat a cada situació comunicativa.

17. Promoure la capacitat de reflexió sobre la unitat del fet artístic i les relacions que s'estableixen entre la literatura i la resta de disciplines artístiques (cinema, pintura, música...).

18. Comprendre els textos representatius de la literatura en llengua castellana des de l'edat mitjana fins a l'actualitat, reconèixer i valorar la seva intencionalitat, la relació amb el context sociocultural i les convencions dels gèneres com a part del patrimoni comú.

19. Aplicar tècniques i estratègies (resum, esquema, mapa conceptual, esborrany...) per afavorir l'aprenentatge i optimitzar l'estudi.

3. ORIENTACIONS METODOLÒGIQUES:

En l'elaboració de la programació del PRAQ per a 4t d'ESO, s'han tengut en compte els següents principis metodològics:

3.1. Mètodes i propostes pedagògiques

Atenció individualitzada.

El grup que cursa el PRAQ per a 4t d'ESO presenta dues característiques que possibiliten una atenció individualitzada:

-Nombre reduït d'alumnes.

-Heterogeneïtat de l'alumnat quant als seus coneixements, habilitats, actituds, aptituds, interessos i realitats socials.

Per aquestes dues raons, durant el desenvolupament de les classes es pot dedicar un temps específic a l'atenció individualitzada de l'alumnat en funció de les seves necessitats en cada moment.

Aquesta atenció individualitzada permet:

Adequar els ritmes d'aprenentatge a les capacitats de l'alumne.

Revisar i guiar el seu treball diari.

Fomentar el seu rendiment acadèmic al màxim.

Augmentar la seva motivació front l'aprenentatge per a obtenir una major autonomia en l'estudi i tasques escolars.

Afavorir el procés de reflexió de l'alumne sobre el seu propi aprenentatge, fent-li responsable del reconeixement del seu esforç i la identificació de dificultats.

Afavorir una progressiva autonomia dels alumnes que contribueixi a desenvolupar la capacitat d'aprendre per si mateixos.

Aquesta atenció personalitzada està orientada a aconseguir el màxim desenvolupament de cada un dels alumnes i a la resposta a les dificultats d'aprenentatge identificades prèviament o a les que vagin sorgint.

Caràcter significatiu dels aprenentatges.

Els alumnes que formen part del programa de reforç de l'aprenentatge per a 4t d'ESO, presenten algunes dificultats d'aprenentatge i mancances en els coneixements bàsics. Per tant, ens centrarem en el desenvolupament de les capacitats instrumentals bàsiques facilitant-los la construcció d'aprenentatges significatius, fonamentals per al seu futur escolar i professional.

Flexibilització dels aprenentatges.

A causa del perfil d'alumnat del grup, la metodologia de feina serà molt flexible, de manera que pugui adaptar-se al seu ritme i necessitats. Es valorarà molt que l'alumnat participi i sigui capaç de demanar tots els dubtes que tenguin per tal que els aprenentatges que assoleixi durant aquest curs siguin significatius. Per això, aquest grup seguirà un ritme propi basat en la flexibilitat en funció de les necessitats que

presenti el grup en el dia a dia.

La metodologia didàctica serà fonamentalment comunicativa, activa, participativa i adreçada a l'assoliment dels objectius d'etapa i els mínims de la matèria, especialment els aspectes més directament relacionats amb les competències clau amb vista a què puguin obtenir el títol de graduat en ESO. Concretament, ens centrarem en la comprensió lectora, l'expressió oral i escrita i el desenvolupament de la capacitat per dialogar i expressar-se en públic. A més, es fomentaran els mètodes de recerca i d'investigació, l'ús habitual de les tecnologies de la informació i la comunicació, els mètodes que impliquin desenvolupar la capacitat de reflexió i crítica...

Sempre que sigui possible es posaran de manifest les relacions entre les diferents matèries i la seva vinculació amb la realitat. Es promourà la feina en equip i s'afavorirà una progressiva autonomia dels alumnes que contribueixi a desenvolupar la capacitat d'aprendre per si mateixos.

Tant en llengua oral com escrita, a l'hora de treballar els continguts, es seguirà, en general, el següent procés:

- a) Observació, lectura i audició de textos de diferents tipologies i modalitats; diferents registres...
- b) Anàlisi dels textos esmentats.
- c) Planificació i producció de textos propis.

Les activitats destinades a l'expressió oral no necessàriament han de suposar una ruptura en la dinàmica habitual de la classe; al contrari, sembla més lògic aprofitar les situacions orals que crea la mateixa dinàmica de les classes (comentari de textos, de notícies; exposicions: de temes, de treballs, etc.; participació en: debats, col·loquis, grups de treball, etc.; exercicis de creació: narrar una història de forma improvisada, relatar una notícia, dramatitzar una situació, etc.)

Els alumnes disposaran d'un quadern de treball on hauran de recollir les activitats, els seus escrits, esquemes, correccions... A més, hi apareixerà el full de presentació de l'assignatura a la primera pàgina. Aquest quadern és una eina fonamental i cobra una importància especial en el procediment d'avaluació.

No s'ha d'oblidar que la lectura constitueix un factor primordial per al desenvolupament de les competències bàsiques. Els centres l'han de fomentar en la pràctica docent en totes les matèries. S'ha d'entendre la lectura de textos literaris, no sols com a font de nous coneixements, sinó també com a plaer, com a eina que permet l'apropament a la ficció, a l'estètica i a l'art literari. Des de l'assignatura de Llengua castellana i literatura potenciam l'activitat lectora dels alumnes, presentant-los una llista de lectures voluntàries adequades a la seva edat i que els puguin resultar interessants.

Es proposaran activitats encaminades a aconseguir un ús adequat de les TIC: processador de textos, presentacions multimèdia...

Aquest curs el nostre departament participarà al projecte global del centre, SOCLIMPACT, en les activitats que es vagin programant. La puntuació formarà part del percentatge d'activitats pràctiques.

3.2.-Materials i recursos didàctics

Materials didàctics 4t ESO	
Llibre de text	<i>4º ESO Vigía. Lengua castellana y Literatura.</i> Teide. 978-84-307-9167-5
Lectures per avaluacions	A 4t d'ESO de PRAQ no es llegiran llibre de lectura complets, sino fragments d'obres i textos de diferent tipologies i modalitats relacionats amb els continguts treballats al llarg del curs.
<i>Quadern de treball</i> i el material necessari per complir amb les normes del quadern: bolígraf blau, negre i verd.	
Altres recursos	<ul style="list-style-type: none"> • Llibre digital de Teide. • Pissarres digitals a les aules. • Lectures voluntàries. • Material adaptat. • Jocs de llengua: <i>Scrabble, Pasapalabra...</i> • Diccionaris escolars.

	<ul style="list-style-type: none"> • Material d'espanyol per a estrangers. • Dossiers • Google classroom
--	---

4. TEMPORALITZACIÓ

Distribució dels continguts durant el curs – 4t ESO PRAQ		
1a avaluació	2a avaluació	3a avaluació
La oración Los textos científicos Sobre las reglas ortográficas La literatura en la primera mitad del siglo XIX: el Romanticismo	La oración subordinada de relativo La poesía Sobre las palabras más consultadas La Edad de Plata de la literatura española	La creación de palabras La descripción Sobre la puntuación La poesía desde 1975 hasta nuestros días
La oración compuesta Los textos narrativos Sobre los verbos arduos La literatura en la segunda mitad del siglo XIX: el Realismo	Las subordinadas adverbiales (I) Los textos administrativos Sobre el orden sintáctico La literatura española desde 1939 hasta 1950	El uso del diccionario El monólogo Sobre el deterioro de la lengua La narrativa desde 1975 hasta nuestros días
Las oraciones subordinadas. Las subordinadas sustantivas. La comunicación Sobre los préstamos El Modernismo y la Generación del 98	Las subordinadas adverbiales (II) La infografía Sobre las palabras en desuso La literatura española desde 1950 hasta 1975	Niveles de uso de la lengua La opinión sobre la diversidad lingüística El teatro desde 1975 hasta nuestros días

5.-ACTIVITATS I PROCEDIMENTS D'AMPLIACIÓ I REFORÇ

En aquest apartat es tendran en compte:

El DECRET 39/2011, de 29 d'abril, pel qual es regula l'atenció a la diversitat i l'orientació educativa als centres educatius no universitaris sostinguts amb fons públics. (BOIB 05/05/2011 núm. 67).

L'Article 22 i 23 del Decret 34/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB núm. 73, de 16 de maig de 2015).

La Resolució del director general de Planificació, Ordenació i Centres de 31 d'octubre de 2017 per la qual s'aproven les instruccions per a la implantació dels programes de reforç de l'aprenentatge per a 4t d'ESO.

La diversitat és inherent a tot grup d'aprenents, als quals es faciliten en qualsevol cas recursos i estratègies diversificades. Durant les classes es buscarà afavorir maneres d'ensenyar i d'organitzar el treball a l'aula que facilitin atendre la diversitat. S'ha de tenir en compte que els aprenentatges de llengua estan directament connectats entre ells i els coneixements previs dels alumnes tenen una rellevància excepcional. L'avaluació inicial, així com tota la informació acadèmica que es pugui tenir de l'alumnat serviran de base a poder atendre dita diversitat de la millor manera possible.

L'objectiu de l'atenció a la diversitat ha de ser que l'alumnat amb necessitats educatives assoleixi una competència comunicativa la qual li proporcioni autonomia dins i fora de l'aula. Per això, aquest departament, juntament amb el departament d'Orientació, faran feina plegats per tractar de forma individualitzada les particularitats d'aquests alumnes creant materials adients a nivell particular (S'ampliarà al punt 10 d'aquesta programació).

Les activitats s'adequaran al temps de què es disposa per treballar-les. S'ha d'intentar que la seva estructuració en parts s'avingui a les sessions de classe, sense que la interrupció en minvi l'efectivitat. Sempre s'ha de comptar amb un temps suficient per a l'explicació i per fer, si cal, consultes, aclariments, intervencions espontànies dels alumnes...

Les activitats han de tenir aspectes "oberts" perquè puguin ser realitzades pels alumnes avantatjats i pels més endarrerits, sense que s'obstaculitzi el treball del grup-classe.

Cada objectiu tindrà les activitats concretes corresponents per garantir-ne

l'assoliment. De totes maneres, això no significa haver de crear activitats aïllades per a cada aspecte. Convé limitar, precisament, aquells exercicis específics d'ortografia, morfosintaxi..., deslligats d'altres elements de l'expressió escrita i oral.

La classificació que nosaltres seguirem serà la següent:

- D'introducció-motivació: per interessar, per implicar l'alumne en el tema
- De coneixements previs: per conèixer les idees, opinions..., sobre el contingut en qüestió.
- De desenvolupament: per conèixer els conceptes, procediments o actituds nous i enllaçar-los amb els ja coneguts.
- De consolidació: per contrastar idees noves amb les prèvies, aplicant-hi els aprenentatges nous.
- De reforç: per a alumnes amb necessitats especials.
- De recuperació: per als alumnes que no han assolit els coneixements treballats.
- D'ampliació: per als alumnes que han realitzat de manera satisfactòria les activitats de desenvolupament.

El professor ha d'escollir aquelles activitats que cregui més convenients per a cada unitat.

6. AVALUACIÓ

6.1 Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable (MÍNIMS EN NEGRETA)

BLOC 1. COMUNICACIÓ ORAL: ESCOLTAR I PARLAR
Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable
1. Comprendre, interpretar i valorar textos orals propis de l'àmbit personal, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social. <i>1.1. Comprèn el sentit global de textos orals propis de l'àmbit personal, acadèmic i laboral, identifica la informació rellevant, determina el tema i reconeix la intenció comunicativa del parlant.</i> <i>1.2. Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text i analitza</i>

fonts de procedència no verbal.

1.3 Reté informació rellevant i extreu informacions concretes.

1.4. Distingeix les parts en les quals s'estructuren els missatges orals i la interrelació entre discurs i context.

1.5. Distingeix entre informació i opinió en missatges procedents dels mitjans de comunicació i entre informació i persuasió en missatges publicitaris orals, identifica les estratègies d'emfatització i expansió.

1.6. Segueix i interpreta instruccions orals.

2. Comprendre, interpretar i valorar textos orals de diferent tipus.

2.1. Comprèn el sentit global de textos orals d'intenció narrativa, descriptiva, instructiva, expositiva i argumentativa, identifica l'estructura, la informació rellevant, determina el tema i reconeix la intenció comunicativa del parlant.

2.2. Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text i analitza fonts de procedència no verbal.

2.3. Reté informació rellevant i extreu informacions concretes.

2.4. Interpreta i valora aspectes concrets del contingut de textos narratius, descriptius, instructius, expositius i argumentatius, emet judicis raonats i els relaciona amb conceptes personals per justificar un punt de vista particular.

2.5. Empra progressivament els instruments adequats per localitzar el significat de paraules o enunciats desconeguts (demana ajuda, cerca en diccionaris, recorda el context en el qual apareix...).

2.6. Resumeix textos narratius, descriptius, expositius i argumentatius de forma clara, reconeix les idees principals i integra la informació en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.

3. Comprendre el sentit global i la intenció de textos orals.

3.1. Escolta, observa i interpreta el sentit global de debats, col·loquis i converses espontànies, identifica la informació rellevant, determina el tema i reconeix la intenció comunicativa i l'actitud de cada participant, així com les diferències formals i de contingut que regulen els intercanvis comunicatius formals i els intercanvis comunicatius espontanis.

3.2. Reconeix i explica les característiques del llenguatge conversacional (cooperació, espontaneïtat, economia i subjectivitat) en les converses

espontànies.

3.3. Observa i analitza les intervencions particulars de cada participant en un debat, col·loqui o conversa espontània tenint en compte el to emprat, el llenguatge que utilitza, el contingut i el grau de respecte vers les opinions dels altres.

3.4 Identifica el propòsit, la tesi i els arguments dels participants, en debats, tertúlies i entrevistes procedents dels mitjans de comunicació audiovisual i valora de forma crítica aspectes concrets de la forma i el contingut d'aquests textos.

3.5. Reconeix i assumeix les regles d'interacció, intervenció i cortesia que regulen els debats i qualsevol intercanvi comunicatiu oral.

4. Reconèixer, interpretar i avaluar progressivament les produccions orals pròpies i alienes, així com els aspectes prosòdics i els elements no verbals (gests, moviments, mirada...)

4.1. Coneix el procés de producció de discursos orals i valora la claredat expositiva, l'adequació, la coherència del discurs, així com la cohesió dels continguts.

4.2. Reconeix la importància dels aspectes prosòdics (entonació, pauses, to, timbre, volum...) mirada, posicionament, llenguatge del cos, etc., gestió de temps i d'ajuts audiovisuals en qualsevol tipus de discurs.

4.3. Reconeix els errors de la producció oral pròpia i aliena a partir de la pràctica habitual de l'avaluació i l'autoavaluació, i proposa solucions per millorar-les.

5. Valorar la llengua oral com a instrument d'aprenentatge, com a mitjà per transmetre coneixements, idees i sentiments i com a eina per regular la conducta.

5.1. Usa i valora la llengua com un mitjà per adquirir, processar i transmetre nous coneixements; per expressar idees i sentiments i per regular la conducta.

6. Aprendre a parlar en públic, en situacions formals o informals, de forma individual o en grup.

6.1. Fa presentacions orals de forma individual o en grup, planifica el procés d'oralitat, organitza el contingut, consulta fonts d'informació diverses, gestiona el temps, transmet la informació de forma coherent i

aprofita vídeos, enregistraments o altres suports digitals.

6.2. *Dur a terme intervencions no planificades, dins l'aula, i analitza i compara les similituds i diferències entre discursos formals i discursos espontanis.*

6.3. *Incorpora progressivament paraules pròpies del nivell formal de la llengua en les pràctiques orals.*

6.4. ***Pronuncia amb correcció i claredat, modula i adapta el seu missatge a la finalitat de la pràctica oral.***

6.5. *Resumeix oralment exposicions, argumentacions, intervencions públiques... reconeix les idees principals i incorpora la informació en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.*

6.6. *Aplica els coneixements gramaticals a l'avaluació i la millora de l'expressió oral, reconeix en exposicions orals pròpies o alienes les dificultats expressives: incoherències, repeticions, ambigüitats, impropietats lèxiques, pobresa i repetició de connectors, etc.*

7. *Conèixer, comparar, usar i valorar les normes de cortesia en les intervencions orals pròpies de l'activitat acadèmica, tant espontànies com planificades, i en les pràctiques discursives orals pròpies dels mitjans de comunicació.*

7.1. *Coneix, valora i aplica les normes que regeixen la cortesia en la comunicació oral.*

7.2. *Analitza críticament debats i tertúlies procedents dels mitjans de comunicació, hi reconeix la validesa dels arguments i en valora críticament la forma i el contingut.*

7.3. *Participa activament en els debats escolars, respecta les regles d'intervenció, interacció i cortesia que els regulen, i fa ús d'un llenguatge no discriminatori.*

8. *Reproduir situacions reals o imaginàries de comunicació i potencia el desenvolupament progressiu de les habilitats socials, l'expressió verbal i no verbal i la representació de realitats, sentiments i emocions.*

8.1 *Dramatitza i improvisa situacions reals o imaginàries de comunicació.*

BLOC 2. COMUNICACIÓ ESCRITA: LLEGIR I ESCRIURE

criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluables

1. Aplicar diferents estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos.

1.1. Comprèn textos de diversa índole, posa en pràctica diferents estratègies de lectura i autoavaluació de la pròpia comprensió en funció de l'objectiu i el tipus de text, actualitza coneixements previs, treballa els errors de comprensió i construeix el significat global del text.

1.2. Localitza, relaciona i seqüencia les informacions explícites dels textos.

1.3. Infereix la informació rellevant dels textos, identifica la idea principal i les idees secundàries i s'hi estableixen relacions.

1.4. Construeix el significat global d'un text o de frases del text i en demostra una comprensió plena i detallada.

1.5. Fa connexions entre un text i el seu context, l'integra i l'avalua críticament, i realitza hipòtesi sobre el mateix text.

1.6. Comprèn el significat de paraules pròpies del nivell culte de la llengua, les incorpora al seu repertori lèxic i reconeix la importància d'enriquir el seu vocabulari per expressar-se amb exactitud i precisió.

2. Llegir, comprendre, interpretar i valorar textos escrits.

2.1. Reconeix i expressa el tema, les idees principals, l'estructura i la intenció comunicativa de textos escrits propis de l'àmbit personal, acadèmic, social i laboral, i de relacions amb organitzacions, i identifica la tipologia textual (narració, exposició...) seleccionada, l'organització del contingut i el format emprat.

2.2. Identifica els trets diferencials dels diversos gèneres periodístics informatius i d'opinió: notícies, reportatges, editorials, articles i columnes, cartes al director, comentaris i crítica.

2.3. Comprèn i explica els elements verbals i els elements no verbals i la intenció comunicativa d'un text publicitari procedent dels mitjans de comunicació.

2.4. Localitza informacions explícites en un text, les relaciona entre si i amb el context, i les seqüencia i dedueix informacions o valoracions implícites.

2.5. *Interpreta el sentit de paraules, expressions, frases o petits fragments extrets d'un text en funció del seu sentit global.*

2.6. *Interpreta, explica i dedueix la informació donada en esquemes, mapes conceptuals, diagrames, gràfics, fotografies...*

3. Manifestar una actitud crítica davant la lectura de qualsevol tipus de textos o obres literàries a través d'una lectura reflexiva que permeti identificar actituds d'acord o desacord, respectant a tota hora les opinions dels altres.

3.1 *Identifica i expressa les actituds d'acord i desacord sobre aspectes parcials o globals d'un text.*

3.2 *Elabora la seva pròpia interpretació sobre el significat d'un text.*

3.3 *Respecta les opinions dels altres.*

4. Seleccionar els coneixements que s'obtinguin de les biblioteques o de qualsevol altra font d'informació impresa en paper o digital, i integrar-los en un procés d'aprenentatge continu.

4.1. *Empra, de forma autònoma, diverses fonts d'informació i integra els coneixements adquirits als seus discursos orals o escrits.*

4.2. *Coneix i empra habitualment diccionaris impresos o en versió digital, diccionaris de dubtes i irregularitats de la llengua, etc.*

4.3. *Coneix el funcionament de biblioteques (escolars, locals...), així com de biblioteques digitals i és capaç de sol·licitar llibres, vídeos... autònomament.*

5. Aplicar progressivament les estratègies necessàries per produir textos adequats, coherents i cohesionats.

5.1. *Aplica tècniques diverses per planificar els escrits: esquemes, arbres, mapes conceptuals, etc.*

5.2. *Redacta esborranys de textos.*

5.3. ***Escriu textos en diferents suports amb el registre adequat, organitza les idees amb claredat, enllaça enunciats en seqüències lineals cohesionades i respecta les normes ortogràfiques i gramaticals.***

5.4. ***Revisa el text en diverses fases per aclarir problemes amb el contingut (idees, estructura...) o la forma (puntuació, ortografia, gramàtica i presentació).***

5.5. *Avalua, amb l'ús de guies, la pròpia producció escrita, així com la producció escrita dels companys.*

5.6. *Reescriu textos propis i aliens i aplica les propostes de millora que es dedueixen de l'avaluació de la producció escrita.*

6. *Escriure textos en relació amb l'àmbit d'ús.*

6.1. *Redacta amb claredat i correcció textos propis de l'àmbit personal, acadèmic, social i laboral.*

6.2. ***Redacta amb claredat i correcció textos narratius, descriptius, instructius, expositius i argumentatius i s'adequa als trets propis de la tipologia seleccionada.***

6.3. *Empra diferents i variats organitzadors textuais en els escrits.*

6.4. ***Resumeix el contingut de tot tipus de textos, reconeix les idees principals amb coherència i cohesió i les expressa amb un estil propi, evitant reproduir literalment les paraules del text.***

6.5. *Fa esquemes i mapes conceptuals que estructurin el contingut dels textos treballats.*

6.6. *Explica per escrit el significat dels elements visuals que puguin aparèixer en els textos: gràfics, imatges, etc.*

7. *Valorar la importància de la lectura i l'escriptura com a eines d'adquisició dels aprenentatges i com a estímul del desenvolupament personal.*

7.1. *Produeix textos diversos i reconeix en l'escriptura l'instrument que és capaç d'organitzar el pensament.*

7.2. *Empra en els escrits paraules pròpies del nivell formal de la llengua incorporant-les al seu repertori lèxic i reconeixent la importància d'enriquir el seu vocabulari per expressar-se oralment i per escrit amb exactitud i precisió.*

7.3. *Valora i incorpora progressivament una actitud creativa davant la lectura i l'escriptura.*

7.4. *Coneix i utilitza eines de les tecnologies de la informació i la comunicació, participa, intercanvia opinions, comenta i valora escrits aliens o escriu i dona a conèixer els seus propis.*

BLOC 3. CONEIXEMENT DE LA LLENGUA

criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. *Reconèixer i explicar els valors expressius que adquireixen determinades*

categories gramaticals en relació amb la intenció comunicativa del text on apareixen, amb especial atenció a adjectius, determinants i pronoms.

1.1. Explica els valors expressius que adquireixen alguns adjectius, determinants i pronoms en relació amb la intenció comunicativa del text on apareixen.

2. Reconèixer i explicar els valors expressius que adquireixen les formes verbals en relació amb la intenció comunicativa del text del qual formen part.

2.1. Reconeix i explica els valors expressius que adquireixen les formes verbals en relació amb la intenció comunicativa del text del qual formen part.

3. Reconèixer i explicar el significat dels principals prefixos i sufixos i les seves possibilitats de combinació per crear noves paraules, i identifica aquells que procedeixen del llatí i grec.

3.1. Reconeix els diferents procediments per a la formació de paraules noves i explica el valor significatiu dels prefixos i sufixos.

3.2. Forma substantius, adjectius, verbs i adverbis a partir d'altres categories gramaticals fent ús de diferents procediments lingüístics.

3.3. Coneix el significat dels principals prefixos i sufixos d'origen grecollatí i els utilitza per deduir el significat de paraules desconegudes.

4. Identificar els diferents nivells de significat de paraules o expressions en funció de la intenció comunicativa del discurs oral o escrit del qual formen part.

4.1. Explica tots els valors expressius de les paraules que guarden relació amb la intenció comunicativa del text on apareixen.

4.2. Explica amb precisió el significat de paraules i usa l'accepció adequada en relació amb el context en el qual apareixen.

5. Usar correctament i eficaçment els diccionaris i altres fonts de consulta en paper o en format digital per resoldre dubtes sobre l'ús correcte de la llengua i per progressar en l'aprenentatge autònom.

5.1. Utilitza els diccionaris i altres fonts de consulta en paper i format digital, resol eficaçment els dubtes que li sorgeixen sobre l'ús correcte de la llengua i progressa en l'aprenentatge autònom.

6. Explicar i descriure els trets que determinen els límits oracionals per reconèixer l'estructura de les oracions compostes.

6.1. Transforma i amplia oracions simples en oracions compostes i usa

connectors i altres procediments de substitució per evitar repeticions.

6.2. Reconeix la paraula nuclear que organitza sintàcticament i semànticament un enunciat, així com els elements que s'agrupen a l'entorn d'ella.

6.3. Reconeix l'equivalència semàntica i funcional entre l'adjectiu, el substantiu i alguns adverbis amb oracions de relatiu, substantives i adverbials respectivament, transforma i amplia adjectius, substantius i adverbis en oracions subordinades i les insereix com a constituents d'una altra oració.

6.4. Utilitza de forma autònoma textos de la vida quotidiana per a l'observació, la reflexió i l'explicació sintàctica.

7. Aplicar els coneixements sobre la llengua per resoldre problemes de comprensió i expressió de textos orals i escrits i per a la revisió progressivament autònoma dels textos propis i aliens.

7.1. Revisa els seus discursos orals i escrits, aplica correctament les normes ortogràfiques i gramaticals i reconeix el seu valor social per obtenir una comunicació eficient.

8. Identificar i explicar les estructures dels diferents gèneres textuais amb especial atenció a les estructures expositives i argumentatives per emprar-les a les seves produccions orals i escrites.

8.1. Identifica i explica les estructures dels diferents gèneres textuais, amb especial atenció a les expositives i argumentatives, i les utilitza a les pròpies produccions orals i escrites.

8.2. Coneix els elements de la situació comunicativa que determinen els diversos usos lingüístics: tema, propòsit, destinatari, gènere textual, etc.

8.3. Descriu els trets lingüístics més destacats de textos expositius i argumentatius i els relaciona amb la intenció comunicativa i el context en el qual es produeixen.

8.4. Reconeix en un text, i empra a les produccions pròpies, els diferents procediments lingüístics per a l'expressió de la subjectivitat.

9. Reconèixer en textos de diversa índole i usar a les produccions pròpies orals i escrites els diferents connectors textuais i els principals mecanismes de referència interna, tant gramaticals com lèxics.

9.1. *Reconeix i utilitza la substitució lèxica com un procediment de cohesió textual.*

9.2. *Identifica, explica i emprà diferents tipus de connectors de causa, conseqüència, condició i hipòtesi, així com els mecanismes gramaticals i lèxics de referència interna que proporcionen cohesió a un text.*

10. Reconèixer i utilitzar els diferents registres lingüístics en funció dels àmbits socials, alhora que valora la importància d'emprar el registre adequat a cada moment.

10.1. *Reconeix els registres lingüístics en textos orals o escrits en funció de la intenció comunicativa i l'ús social que en fa.*

10.2. *Valora la importància d'utilitzar el registre adequat a cada situació comunicativa i l'aplica en els discursos orals i escrits que elabora.*

BLOC 4. EDUCACIÓ LITERÀRIA

criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Afavorir la lectura i comprensió d'obres literàries de la literatura espanyola i universal de tots els temps i de la literatura juvenil.

1.1. *Llegeix i comprèn amb un grau creixent d'interès i autonomia obres literàries properes als seus gusts i aficions.*

1.2. *Valora alguna de les obres de lectura lliure, resumeix el contingut, explica els aspectes que més li criden l'atenció i el que la lectura li aporta com a experiència personal.*

1.3. *Desenvolupa progressivament el propi criteri estètic amb l'única finalitat d'aconseguir el plaer per la lectura.*

2. Promoure la reflexió sobre la connexió entre la literatura i la resta de les arts.

2.1. *Desenvolupa progressivament la capacitat de reflexió a partir de l'observació, l'anàlisi i l'explicació de la relació existent entre diverses manifestacions artístiques de totes les èpoques (música, pintura, cinema...).*

2.2. *Reconeix i comenta la pervivència o evolució de personatges tipus, temes i formes al llarg dels diversos períodes historioliteraris fins a l'actualitat.*

2.3. *Compara textos literaris i peces dels mitjans de comunicació que responen*

a un mateix tòpic, observa, analitza i explica els diferents punts de vista segons el mitjà, l'època o la cultura i valora i critica el que llegeix o veu.

3. Fomentar el gust i l'hàbit per la lectura en tots els seus vessants: com a font d'accés al coneixement i com a instrument de lleure i diversió que permet explorar mons diferents dels nostres, reals o imaginaris.

3.1. Parla en classe dels llibres i comparteix les seves impressions amb els companys.

3.2. Treballa en equip determinats aspectes de les lectures proposades, o seleccionades pels alumnes, i investiga i experimenta de forma progressivament autònoma.

3.3. Llegeix en veu alta, modula, adequa la veu, a partir d'elements de la comunicació no verbal i potencia l'expressivitat verbal.

3.4. Dramatitza fragments literaris breus i desenvolupa progressivament l'expressió corporal com a manifestació de sentiments i emocions i respecta les produccions dels altres.

4. Comprendre textos literaris representatius del segle XVIII als nostres dies, reconèixer la intenció de l'autor, el tema, els trets propis del gènere a què pertany i relacionar el contingut amb el context sociocultural i literari de l'època, o d'altres èpoques, i expressar la relació existent amb judicis personals raonats.

4.1. Llegeix i comprèn una selecció de textos literaris representatius de la literatura del segle XVIII als nostres dies, n'identifica el tema, en resumeix el contingut i n'interpreta el llenguatge literari.

4.2. Expressa la relació que existeix entre el contingut de l'obra, la intenció de l'autor i el context i la pervivència de temes i formes i emet judicis personals raonats.

5. Redactar textos personals d'intenció literària segons les convencions del gènere, amb intenció lúdica i creativa.

5.1. Redacta textos personals d'intenció literària a partir de models donats, a partir de les convencions del gènere i amb intenció lúdica i creativa.

5.2. Desenvolupa el gust per l'escriptura com a instrument de comunicació capaç d'analitzar i regular els propis sentiments.

6. Consultar i citar adequadament fonts d'informació variades per realitzar un

treball acadèmic en suport paper o digital sobre un tema del currículum de literatura, adopta un punt de vista crític i personal i utilitza les tecnologies de la informació i la comunicació.

6.1. *Consulta i cita adequadament diverses fonts d'informació per desenvolupar per escrit, amb rigor, claredat i coherència, un tema relacionat amb el currículum de literatura.*

6.2. *Aporta en els seus treballs escrits o orals conclusions i punts de vista personals i crítics sobre les obres literàries i s'expressa amb rigor, claredat i coherència.*

6.3. ***Empra recursos variats de les tecnologies de la informació i la comunicació per dur a terme treballs acadèmics.***

6.2. CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

S'establirà un sistema de percentatges, dels quals serà extreta la qualificació de cada avaluació.

Criteris i instruments de qualificació i d'avaluació a 4t ESO	
Nombre mínim de parcials per avaluació, sempre que sigui possible	2
Continguts conceptuals	60.00%
Activitats pràctiques, entrega de quadern, tasques, actitud...	30.00%
Lectures (fragments textuais)	10.00%

6.3.- PROCEDIMENTS D'AVALUACIÓ

L'avaluació de l'alumnat s'ha de dur a terme tenint en compte els diferents elements del currículum. Els alumnes, des de l'inici del procés, han de conèixer els objectius i els criteris que s'aplicaran en l'avaluació dels seus aprenentatges. L'avaluació s'organitzarà a través d'activitats comunicatives en les quals s'integrin les destreses de comprensió i d'expressió, d'interacció i de mediació de la llengua oral i de la llengua escrita. Es valoraran els coneixements gramaticals de les llengües i la

capacitat de reflexió lingüística. Com ja s'ha dit, convé revisar el tractament dels errors, fomentar l'anàlisi i la valoració individual i compartida del que s'ha après, reflexionar sobre les estratègies d'aprenentatge que els són més adients i ensenyar-los a valorar i a gaudir dels nous aprenentatges.

En el procés d'avaluació contínua, quan el progrés d'un alumne o alumna no sigui l'adequat, s'han d'establir mesures de reforç educatiu. Aquestes mesures s'han d'adoptar en qualsevol moment del curs, tan aviat com es detectin les dificultats i s'han d'adreçar a garantir l'adquisició dels aprenentatges imprescindibles per continuar el procés educatiu. Els pares i mares o tutors han de saber la situació acadèmica de l'alumne o alumna i les decisions relatives al procés que segueix, així com el seu progrés educatiu.

L'avaluació serà contínua i diferenciada i es durà a terme a través dels següents mètodes i activitats:

- Seguiment diari de la feina a classe.
- Valoració de treballs individuals i col·lectius.
- Realització de proves orals i escrites.
- Lectures que es realitzaran cada avaluació i lectures voluntàries.

L'alumnat serà informat al començament del curs de la manera en què serà aplicada l'avaluació contínua en el procés d'aprenentatge.

Com no podia ser d'una altra forma, tota activitat acadèmica és susceptible de ser avaluada. Per evitar qualsevol arbitrietat i perquè el procediment tingui funcionalitat, haurà de quedar clarament exposat que l' "avaluació contínua" haurà de ser entesa en un doble sentit: per una banda, com a acumulativa, quant a continguts, el coneixement del quals podrà ser valorat en qualsevol moment (el coneixement de la llengua i la competència en el seu ús no són aliens a la recurrència i a la referència de molts dels seus elements); per altra banda, com a "continuada", és a dir, l'activitat quotidiana formarà part de l'avaluació de l'alumnat

Procediments de recuperació
-Examen de continguts durant el mes de juny.

-Prova extraordinària de setembre: examen de continguts (80%) i feina de recuperació (20%). El Departament entregarà a finals de juny un full informatiu amb la tasca que podran entregar el dia de l'examen de setembre, els continguts que entraran a la prova i els criteris de qualificació.

6.4- CRITERIS I PROCEDIMENTS DE RECUPERACIÓ DE PENDENTS

Matèries pendents	
<p>Els alumnes que han cursat un programa de millora de l'aprenentatge i del rendiment (PMAR) als cursos segon i tercer d'ESO, si tenen matèries pendents, no les han de recuperar. Això no obstant, amb la finalitat de millorar la nota mitjana de l'etapa, l'alumne les pot recuperar.</p> <p>Els alumnes que s'han incorporat al PRAQ de 4t d'ESO des d'un curs ordinari, hauran de recuperar les pendents.</p>	
1r i 2n d'ESO	<p>Es recuperen automàticament si l'alumne aprova la 1a i la 2a avaluació del curs posterior. També si aprova el curs posterior a juny sempre que s'hagi presentat a la prova extraordinària d'abril.</p> <p>Tots els altres casos hauran d'aprovar l'examen extraordinari d'abril o de setembre.</p>
3r d'ESO	<p>Han de superar la prova extraordinària d'abril o setembre.</p>
Prova extraordinària d'abril:	<p>- Per els alumnes de 2n, 3r i 4t ESO, 2n i 3r de PMAR i ALTER.</p> <p>- Rebran la informació per a preparar la prova durant la primera avaluació.</p>
<p>Prova extraordinària de setembre: examen de continguts (80%) i feina de recuperació (20%). El Departament entregarà a finals de juny un full informatiu amb la tasca que podran entregar el dia de l'examen de setembre, els continguts que entraran a la prova i els criteris de qualificació.</p>	
<p>Els alumnes de 4t d'ESO que duen pendent l'assignatura del curs anterior i aproven la de l'actual s'han de presentar a la prova extraordinària de setembre.</p>	

6.5. Criteris de promoció i titulació.

Els criteris de titulació de 4^è van esser establerts per la CCP i votats en claustre dia 26 de setembre de 2018. (veure PGA)

7.- Ensenyaments globalitzats (transversalitat)

Article 13 del Decret 34/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB núm. 73, de 16 de maig de 2015).

Es realitzaran activitats (participació en col·loquis, xerrades...) relacionades amb temes transversals ((*educació vial, xarxa segura, integració cultural, treball cooperatiu, sexualitat, orientació acadèmica...*)) que puguin sorgir al llarg del curs. La selecció de textos o lectures també anirà encaminada a tractar dins l'aula els diferents temes transversals sempre que sigui possible.

8. Contribució de la matèria a l'adquisició de les competències.

La competència amb una correlació més directa amb les matèries lingüístiques és la **competència en comunicació lingüística**, la qual es refereix a l'ús del llenguatge com a instrument de comunicació oral i escrita. En conseqüència, és important que els alumnes treballin, per una banda, la competència oral d'expressió i comprensió d'idees i d'opinions i, per una altra, la competència escrita entesa com a producció. Així, la competència en comunicació lingüística suposa parlar i escoltar, llegir i escriure, comprendre i opinar. A partir d'aquests sis procediments, els continguts han d'anar adreçats a l'adquisició d'aquelles habilitats que configuren aquesta competència: comprensió de textos orals i escrits i elaboració d'escrits —adequats al context— amb correcció gramatical, ortogràfica i precisió lèxica. Aquesta competència, que no és exclusiva de les matèries lingüístiques, s'ha de preveure a totes les matèries. La competència digital recull el conjunt de coneixements, capacitats, destreses i habilitats, a més de valors i actituds, per a la utilització estratègica de la informació i la comunicació en contextos i amb eines propis de les tecnologies digitals. Així, saber llegir i escriure, no es pot deslligar de saber cercar, seleccionar i interpretar les informacions que arriben per suports digitals. Però també la **competència digital** suposa la utilització d'aplicacions informàtiques per part dels professors i dels

alumnes. Ben entesa, la competència digital afavoreix la cooperació i també l'autoaprenentatge, motiu central de la **competència d'aprendre a aprendre**, que s'entén com la consciència de les pròpies capacitats i la gestió d'aquestes per al desenvolupament d'aprenentatges de forma autònoma. Suposa partir dels coneixements previs i, amb la utilització dels recursos i mitjans a l'abast de l'individu, desenvolupar nous aprenentatges i coneixements lingüístics que li permetin donar resposta a les necessitats que se li presentin. Es pot afirmar que és l'objectiu darrer de totes les competències, ja que es tracta d'aconseguir que l'alumne sigui capaç d'ampliar i aplicar els seus coneixements no tan sols en el món acadèmic, sinó també en la resolució de situacions comunicatives de la vida quotidiana. És, per tant, un procés de formació contínua que dóna respostes a societats en canvi permanent. El professor de llengua ha de dissenyar activitats encaminades a aconseguir l'ús adequat i eficaç de les fonts d'informació. S'han d'orientar els alumnes a la recerca selectiva d'informació, tant a partir dels mitjans tradicionals com de les noves tecnologies que ajuden a l'aprenentatge autònom i a l'enfocament reflexiu i estratègic de la llengua. Aprendre llengua contribueix directament al desenvolupament de les **competències socials i cíviques**, que es poden definir com el conjunt d'habilitats i destreses per a les relacions, la convivència, el respecte i la capacitat d'entendre's en les societats democràtiques, en el sentit que aprendre llengua és aprendre a comunicar-se amb els altres, a negociar, a aproximar-se a altres realitats. L'aprenentatge de llengües està vinculat, així, amb aquesta competència. L'ús de la llengua i les seves varietats ajuda l'alumne a prendre consciència del seu lloc com a individu integrat dins una societat regida per uns valors ètics i culturals que s'expressen mitjançant la paraula. Si l'expressió és el mitjà que serveix per perpetuar usos discriminatoris i estereotips, aquesta competència està plenament adquirida en el moment en què els alumnes reflexionen sobre aquests comportaments amb la finalitat d'eradicar-los. Entendre les dimensions multiculturals de la nostra societat dins un món globalitzat també implica el reconeixement de les que ens són pròpies i de l'aportació de la nostra cultura a l'entorn. També les competències socials i cíviques suposen comprendre els codis de conducta i els usos generalment acceptats a diferents societats i entorns, per exemple al món laboral. En aquest punt, allò social convergeix amb la competència que té a veure amb el **sentit d'iniciativa i l'esperit emprenedor**, que es pot definir, de forma sintètica, com l'habilitat de transformar les idees en actes i que està relacionada

amb qüestions com ara la creativitat, la innovació, l'assumpció de riscos, l'habilitat per planificar i gestionar projectes amb la finalitat d'aconseguir objectius, l'aprofitament de les oportunitats i la conscienciació sobre els valors ètics. La comunicació eficaç, tant oral com escrita, que s'ha d'afavorir des de les matèries lingüístiques i no lingüístiques, és la base de propostes didàctiques (per exemple, projectes) on els alumnes utilitzen les habilitats lingüístiques adquirides per crear, explicar, convèncer, resoldre entrebancs, analitzar críticament, avaluar i autoavaluar propostes pròpies i alienes, que es poden treballar tant de forma individual com cooperativa. Els alumnes, així, adquireixen les eines que els han de permetre ser agents de canvi en benefici de la societat. Finalment, la competència que es refereix a la **consciència i les expressions culturals** ha de permetre que els alumnes apreciïn, compreguin i valorin de manera crítica les manifestacions culturals i artístiques. Suposa el domini de les destreses necessàries per a l'expressió d'idees, experiències o sentiments de forma creativa. Amb la lectura de textos i obres completes d'intenció literària es desenvolupa la capacitat d'entendre la producció artística, de saber-la analitzar per extraure'n temes i tòpics de validesa universal i, en darrer terme, de crear-ne de pròpies a partir de les vivències i sentiments dels alumnes. En definitiva, la matèria contribueix de forma essencial a l'adquisició de pràcticament totes les competències clau. Òbviament, no totes tindran la mateixa presència als estàndards d'aprenentatge, però, fins i tot, una competència com la matemàtica es pot abordar a les classes de llengua. Si bé és cert que aquesta darrera no es tracta de forma explícita a la matèria, sí que té un paper rellevant, per exemple, a l'hora d'ajudar a entendre la complexitat de les combinacions sintàctiques, ja que és necessari un raonament lògic al voltant del qual s'estructuren les matèries científiques. En les societats modernes, l'aprenentatge de llengües només té sentit si la seva finalitat és fer ciutadans competents lingüísticament que puguin resoldre situacions i problemes de la vida quotidiana. I això no s'aconsegueix amb un enfocament teòric centrat únicament en els continguts. En aquest sentit, les competències clau han de ser el centre de la pràctica docent.

8.1. Tractament de les competències clau a la matèria

COMPETÈNCIA CLAU	COM LA TREBALLAM A LA NOSTRA MATÈRIA
-----------------------------	---

<p>Comunicació lingüística</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Domini de les destreses bàsiques: <ul style="list-style-type: none"> - Comprensió oral (exposicions orals, participació oral a classe, comprensió de textos orals de diferent tipologia -mitjans de comunicació, explicacions del professorat...-). - Comprensió escrita (lectura comprensiva de textos de diferent tipologia: literària i no literària). - Expressió oral i escrita: redactar amb coherència, cohesió, adequació i correcció (ortogràfica i lèxica) qualsevol tipus de text ajustat al nivell de l'alumne. - Interacció oral o lingüística: respecte de les normes reguladores dels intercanvis comunicatius. Estudi dels registres lingüístics per tal que sàpiguen utilitzar la llengua en qualsevol situació comunicativa.
<p>Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Treure la seva mitjana a partir dels percentatges establerts al full de presentació de l'assignatura.
<p>Competència digital</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Treballs de recerca d'informació per realitzar comentaris de text, exposicions orals... - Ús del classroom. - Entrega de treballs en format digital. - Utilització de diferents aplicacions i eines digitals: JAVA, - CANVA, POWER POINT, Programa de presentació de Google.
<p>Aprendre a aprendre</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Revisió dels exàmens una vegada corregits perquè serveixin de reflexió sobre el seu aprenentatge. - Preparació dels exàmens amb unes pautes prèvies per afavorir la seva realització. - Seleccionar informació a partir de diferents formes per a la realització de treballs.-
<p>Competències socials i cíviques</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Treball en grup i cooperatiu. - Reflexió i argumentació sobre textos escrits de temàtica transversal.

	<ul style="list-style-type: none"> - Triar llibres de text també d'aquesta temàtica. - Debat sobre qualsevol tema d'actualitat.
Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor	<ul style="list-style-type: none"> - Elaboració de projectes. - A 3r i 4t, treballs en grups d'ampliació.
Consciència i expressions culturals	<ul style="list-style-type: none"> - Lectura d'obres literàries. - Representacions teatrals. - Prendre consciència de l'evolució i importància de la història de la literatura castellana i universal.

9. -Adaptacions necessàries per atendre l'alumnat NESE

9.1.- Plans d'actuació

El programa de reforç de l'aprenentatge per al quart curs de l'ESO (PRAQ) es concep com una mesura de caràcter organitzatiu extraordinària per a l'atenció a la diversitat i la inclusió educativa adreçada preferentment als alumnes que han cursat un PMAR.

El alumnes que formin part del programa no han d'haver tengut ACI en més d'una matèria a 3r d'ESO. Per altra banda, els alumnes NESE, tendran ACNS si els és necessari i sempre tenint en compte l'informe del curs anterior.

Els alumnes que tinguin pendent la matèria d'algun curs anterior rebran un seguiment individualitzat per tal de conèixer les seves dificultats i, en conseqüència, poder ajudar-los a superar-les.

9.2. Criteris per a l'elaboració de les adaptacions curriculars

En funció de les situacions diferents que trobarem, aplicarem les següents mesures:

- Mesures ordinàries de suport:

a) Les adaptacions curriculars no significatives, són les modificacions dels elements del currículum que no afecten el grau de consecució dels objectius generals ni de les competències bàsiques.

b) Les adaptacions d'accés al currículum, són les modificacions que faciliten i possibiliten el desenvolupament curricular i es refereixen als elements organitzatius, als recursos de tot tipus i a l'optimització d'aquests. Els referents de l'adaptació curricular són els objectius generals i les competències bàsiques de l'etapa.

c) Mesures específiques de suport: són les actuacions i els programes adreçats a donar resposta a les necessitats específiques de suport educatiu, després de

comprovar que no són suficients les mesures ordinàries previstes. Les mesures específiques de suport s'entenen com a respostes als alumnes personalitzades.

Les adaptacions curriculars significatives (ACS) són les que s'aparten de manera substancial o significativa dels elements del currículum i afecten el grau de consecució dels objectius establerts per a cada etapa i, si és el cas, de les competències bàsiques. Els professors d'aquests alumnes seran els responsables de l'elaboració i seguiment de les adaptacions curriculars significatives seguint les indicacions del Departament d'Orientació. El professor titular és el responsable de dur a terme l'ACI.

9.3 Mesures individuals de suport

Tenint en compte els informes que ens proporciona el departament d'orientació, tendrem en compte els següents punts a l'hora d'adoptar les mesures individuals de suport:

- Per als alumnes amb necessitats educatives no determinades com a NESE: adaptacions curriculars no significatives.
- Per als alumnes amb necessitats educatives valorats com a NESE: adaptacions curriculars no significatives (que es determinaran a l'informe NESE).
- Per als alumnes amb NEE, per als alumnes d'IT, en el cas que desconeguin les 2 llengües oficials, i/o per als alumnes amb un desfasament curricular de 2 o més cursos i un nivell de competència que no els permeti assolir els objectius de l'etapa: adaptacions curriculars significatives. Els estàndards d'aprenentatge seran la base per considerar si l'alumne té assolits els objectius de l'assignatura. A partir d'ells s'elaboraran els objectius adaptats.

L'objectiu últim ha de ser intentar proporcionar a cada alumne la resposta que necessita en funció de les seves necessitats i també les seves limitacions, tractant sempre que aquesta resposta s'allunyi el menys possible de les que són comunes a tot l'alumnat.

10. Activitats complementàries i extraescolars del departament.

A l'hora de redactar aquesta programació no tenim cap activitat complementària prevista per aquest curs.